

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE 12 Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 11. septembra 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0*60

Zbor sveta Združenja trgovcev

Včeraj se je v Trgovskem domu prvokrat po objavi novih pravil zbral svet Združenja trgovcev. Bili so prisotni strokovnjaki pri Pokrajinski zvezi delodajalcev in pri Združenju trgovcev, zastopnik Zveze delodajalcev in predsedniki sindikatov, ki so v smislu pravil sami po sebi članj sveta.

Predsednik Združenja je orisal dosedanje delovanje Združenja v interesu zastopanih skupin in je posebej podčrtal, da se z novimi pravili v okviru nove sindikalno-korporativne ureditve v pokrajini tudi za Združenje trgovcev po 108 letih obstoja začne nova doba. Poudaril je, da se je delavnost Združenja razširila iz ozkih meja ozemlja mesta Ljubljane na vse trgovstvo v pokrajini in obsega tudi gostilničarje, mesarje, peke in sijaščičarje, ki so prej imeli svoje organizacije. Izrazil je gotovost, da bo slovenski trgovec tudi v novi ureditvi nadaljeval s svojim delom in pokazal v njem svoje kakovosti in sposobnosti in svoj tradicionalni čut poštenosti in konstruktivnega dela. Za to delavnost želi predsednik, da bi dobila kot doslej podporo in blagohotno razumevanje Ekselence Visokega Komisarja in drugih oblasti v pokrajini.

Svet je nato izvolil predsednika, dva podpredsednika, člane izvršilnega in nadzornega odbora.

Nova člana borznega razsodišča

Od Pokrajinskega korporacijskega sveta sta bila v smislu ministrskega dekreta z dne 11. februarja 1896 imenovana za člana razsodišča Ljubljanske borze za blago in vrednote — nečlana borze gospoda:

Franc Rus, ravnatelj Ljubljanske kreditne banke in

Franc Bizjak, ravnatelj tvrdke »Radio« d. z. o. z. v Ljubljani.

Razredni izpiti na gremialni šoli

Na Trgovski strokovni nadaljevalni šoli v Ljubljani so razredni izpiti za učence(ke), ki iz opravičenih razlogov niso mogli dovršiti lanskega šol. leta, v ponedeljek dne 21. septembra ob 14. uri. V torek dne 22. septembra bodo popravni izpiti v istem času, v sredo dne 23. septembra pa zaključni izpiti, tudi ob 14. uri.

Podrobnosti bodo razvidne na šolski deski.

Obvestilo glede vpisovanja in začetka šolskega leta še sledi.

Tobak in sol v Romuniji

Najvažnejše monopolno blago v Romuniji sta tobak in sol. S pridobitvijo Besarabije so se lani tobačni nasadi povečali od 13.658 na 20.693 ha. Pridelovalcev tobaka je bilo leta 1940. nekaj nad 37.000, lani pa 67.312. Vrednost tobačne proizvodnje je bila lani 625.4, leta 1940. pa 287.7 milijona lejev. Vrednost hektarskega pridelka se je dvignila od 21.066 na 30.226 lejev, kar je posledica zvišanja cene od 29.02 na 50.22 leja za kg tobaka. V prvih dveh mesecih letos je znašala proizvodnja tobaka le 1.3 milijona kg, proizvodnja soli pa 54.1 milijona kg, kar je bilo pri tobaku za 163.164 kg, pri soli pa za 15.3 milijona kg manj kakor v prvih dveh mesecih lanskega leta.

Italijanska filmska industrija in Mednarodna filmska zbornica

V poročilu o razvoju in pomenu kinematografije v Italiji (»Trgovski list« z dne 7. avgusta) je bilo navedeno, da ima filmska industrija v Italiji veliko pomoč in dobro pobudo od Narodne družbe za kinematografično industrijo (ENIC — Ente Nazionale Industrie Cinematografiche). Ta družba nadzoruje razdelitev filmov doma in v inozemstvu ter skrbi za dobro kakovost proizvodov. S pomočjo Narodne družbe se je italijanska filmska industrija močno uveljavljala že v onih letih, ko je bila Evropa še poplavljen z ameriški filmi. Italijanski filmi so si polagoma utrlji tudi pot v svet in zdaj, ko ni več novih filmov iz Amerike, je prišla italijanska filmska industrija do svoje prave kontinentalne in mednarodne veljave.

Ko je še Hollywood ves svet zalagal s svojimi filmi, se je kot izraz avtarkičnega stremjenja v Evropi najprej uveljavila filmska industrija v Nemčiji in Italiji. Pred sedanjo vojno je bilo na evropski celini okrog 27.000 kinematografov, ki so predvajali na leto 470 do 500 novih filmov. V Španiji in na Nizozemskem je bilo 70, v Franciji, na Danskem in Madžarskem pa 60 odstotkov predvajanih filmov ameriškega izvora. Ko novih filmov iz Amerike ni bilo več,

grafov nehajo obratovati ter da bodo v ostalih predvsem na programu reprize starih filmov.

Lani pa je bila po zaslugi filmske industrije Italije in Nemčije ta domneva popolnoma ovržena. Nemčija je izdelala 104, Italija 90, Madžarska 42, Švedska 30, Francija in Španija pa po 25 novih filmov. Do po 5 novih filmov je bilo izdelanih tudi v Belgiji, Finski, Norveški, Bolgariji in Portugalski. Nemčija ima 46, Italija 26, Švedska 12, Španija 10, Madžarska 8, Belgija in Finska pa po 7 filmskih ateljev. Močna je bila nekdanj tudi filmska industrija Francije, ki pa je zdaj v zastoji. Filmski ateljeji v Evropi lahko producirajo na leto po 200 novih filmov, proizvodnja pa se da tudi povečati, ker je na razpolago dovolj slikovnih in zvočnih aparatov.

Ko je bila tako zajamčena preskrba evropskih kinematografov z izvirnimi filmi, je dala italijanska filmska industrija pobudo za ustanovitev Mednarodne filmske zbornice kot predstavnice vseh panog mlade evropske filmske industrije. Mednarodna filmska zbornica je bila ustanovljena lani meseca julija in za njenega prvega predsednika je bil izvoljen grof Volpi di Misurata. Prvo zasedanje filmske zbornice je bilo v Berlinu, drugo v Benetkah, tretje pa v Münchenu. Letos je imela zbornica že štiri zasedanja: meseca marca v Berlinu, aprila v Rimu, maja v Firenzi, 30. avgusta pa v Benetkah ob otvoritvi 10. mednarodne filmske razstave, ki bo zaključena 15. septembra. Ta prireditelj je prva revija filmske industrije vseh evropskih držav, ki imajo svoje predstavnike v Mednarodni filmski zbornici in ki so sklenile med seboj že pogodbe o izmenjavi in vzajemni izdelavi filmov. Članice Mednarodne filmske zbornice so: Italija, Belgija, Bolgarija, Danska, Nemčija in Protektorat, Finska, Nizozemska, Hrvaška, Norveška, Romunija, Švedska, Slovaška, Španija in Madžarska.

Redna zasedanja filmske zbornice so osnova vseh ukrepov za razvoj evropskega filma ter za vzajemno delovanje in napredovanje filmske industrije v posameznih državah in kot celote. Vprašanja, ki se razpravljajo na zasedanjih, in gradivo, ki se tam zbere, niso zanimiva samo za gospodarstvenike, umetnike in tehnike, ki so neposredno udeleženi v filmski industriji in kinematografiji, temveč tudi za kulturne delavce v zbornici zastopanih narodov in držav.

Redna zasedanja filmske zbornice so osnova vseh ukrepov za razvoj evropskega filma ter za vzajemno delovanje in napredovanje filmske industrije v posameznih državah in kot celote. Vprašanja, ki se razpravljajo na zasedanjih, in gradivo, ki se tam zbere, niso zanimiva samo za gospodarstvenike, umetnike in tehnike, ki so neposredno udeleženi v filmski industriji in kinematografiji, temveč tudi za kulturne delavce v zbornici zastopanih narodov in držav.

Industrijsko sodelovanje Francije in Nemčije

Dunajski »Süost-Echo« z dne 28. avgusta je objavil članek dr. Hagensa o nemško-francoskem industrijskem sodelovanju. Iz članka posnemamo naslednje:

Potreba evropskega kontinentalnega sodelovanja se na gospodarskem polju kaže zlasti v vedno večji prepletenosti raznih industrij, v izmenjavi izkušenj ter v industrijskem sodelovanju posameznih dežel. Posebno v tekstilni in kemični industriji se vidijo uspehi tega sodelovanja. Tako se je ustanovila v Roanneu tovarna za stanično volno, ki se bo mogla po svoji storilnosti, ki bo popolnoma dovršena, primerjati tudi z največjo nemško.

Tudi v kemični industriji se je v zadnjih dveh letih to sodelovanje zelo pospeševalo. Nemško-francoska družba »Francolor« pomeni za evropsko industrijo barv velik napredek. V tej tovarni se izkoriščajo nemški in francoski patenti in izkušnje v korist evropskega veleprostorinskega gospodarstva. S podobnim namenom se je tudi ustanovila družba »Kontinental-Erdöl A. G.«, ki bo imela za oskrbo Evrope s tekočim gorivom največji pomen. Celo zavarovalništvo se je že deloma orientiralo po evropskem merilu, o čemer priča ustanovitev pozavarovalne družbe za velike rizike. Na vseh industrijskih sektorjih se tako z vsakim mesecem kaže povečano sodelovanje.

V tem sodelovanju igra Francija prav pomembno vlogo, to pa predvsem zato, ker je Francija kot kvalificirana industrijska država

dosegla podobno storilnost kakor Nemčija, čeprav je gospodarska struktura obeh držav zelo različna. Gospodarsko sodelovanje Nemčije in Francije je stopilo v zadnjem času v nov stadij, ki ga zlasti označujeta koncentracija francoske industrije ter zaposlitev francoskih delavcev v Nemčiji. Sam Laval je v posebnem oklicu pozval francoske delavce, da je njih dolžnost, da pomagajo izdelovati za Nemce orožje, ki je potrebno za zmago Nemčije, t. j. za zmago Evrope. Lavalov apel je našel močan odmev, zlasti še, ker je Nemčija obljubila, da bo odpustila domov večje število francoskih ujetnikov, če se priglasi zadosti francoskih delavcev na delo v Nemčijo. Do sedmega avgusta se je priglasiło pro-

stovoljno v Nemčijo 200.000 francoskih delavcev. Del teh, približno 50 do 60 tisoč se je po enoletni pogodbeni dobi zopet vrnil v Francijo. Kako zelo se je povečalo nabiranje delavcev za Nemčijo, se vidi iz tega, da je odšlo od 1. junija do 7. avgusta v Nemčijo okoli 42.000 francoskih delavcev, od katerih je bilo nad 10.000 kvalificiranih.

V Nemčiji se je dopolnitev delavstva v tovarnah za orožje izvršila na ta način, da so se delavci iz drugih strok izučili za industrijo orožja. Krojači, brivci in čevljarji izvršujejo sedaj isti posel ko prej kovinski delavci. Prav tako bo tudi mogoče francoske delavce iz drugih strok prešolati za kovinsko stroko.

Koncentracija podjetij

Prešolanje francoskih delavcev je tem bolj potrebno, ker je koncentracija industrij v francoskem nacionalnem interesu. Še vedno je v Franciji mnogo podjetij, ki v primeri z najboljšimi podjetji potrebujejo preveč premoga in energije. Zato je prenehalo obratovati že več podjetij, in sicer v zadnjih štirih mesecih okoli 4000. S tem je postalo okoli 50.000 delavskih moči prostih, ki so se mogle zaposliti v kovinski industriji ali pa so našli zaposlitev v Nemčiji.

Po prvem valu koncentracije podjetij, se je izkazalo, da bi moralo prenehati še mnogo drugih podjetij. Francosko ministrstvo za industrijsko proizvodnjo namerava začasno ustaviti v bližnji bodočnosti še 4000 podjetij, zlasti

tovarne, katerih proizvodnja ni brezpogojno v nacionalnem interesu. Tako so n. pr. odveč vse tovarne, ki izdelujejo tekstilne stroje, stroje za papirnice, ki danes itak niso dosti zaposlene. Vse ustavitve obratov pa so lečasne in z njimi naj bi se nikomur ne dajale prednosti v konkurenčni tekmi. Je sicer res, da imajo naprej obratujoče tovarne od ustavitve drugih tovarn prednosti, vendar pa se bo s to koncentracijo dela dosegla večja storilnost, ker bodo ostala samo najboljša podjetja. Trdote, ki zadenejo ustavljene tovarne, pa bodo omiljene s subvencijami in dokladami, katere morajo ustavljenim obratom plačevati naprej delujoče tovarne.

Celotne delavske skupine

Zaradi industrijske koncentracije je postalo mnogo delavcev brezposelnih. Nastalo je zato vprašanje, če ni bolje, da bi se francoski delavci zaposlili v nemški industriji ne kot posamezniki, temveč v celih skupinah, ki bi same opravljale določeno delo. Francoski delavci bi imeli v takšni stari skupini te prednosti, da bi delal po enakih pogojih ko prej in da bi ga vodili isti predelavci in inženirji. Tudi zveza z domovino bi se tako lažje vzdrževala. Nemške tovarne pa bi pridobile to, da bi se zelo skrajšal čas, ki je potreben, da se francoski delavec privadi na novo tovarno in tudi delovni uspehi delavskih skupin bi bili najbrže boljši ko pa posameznih francoskih delavcev. 2. julija je bil v Parizu sestanek nemških in francoskih industrijcev zaradi sestave takšnih skupin francoskih delavcev. Na sestanku je bilo sklenjeno, da je najbolj priporočljivo, če po dva velika nemška in francoska obrata stopita v zvezo, da dosežeta primerno dopolnitev nemškega obrata s francoskimi delavci. Šest industrijskih strok Nemčije in Francije je dosedaj že stopilo v takšne zveze in sicer elektroindustrija, optična, kemična, fina mehanika, velemehanika in industrija orodja. Posebno uspešna so bila pogajanja, ki so se glede tega sodelovanja dosegla v elektrotehnični in kemični industriji.

Prvotno je bilo sodelovanje francoske industrije zelo vzdržno in polno pomislekov. Sedaj pa vedno bolj prodira med francoskimi industrialci spoznanje, da živita Francija in Nemčija na istem prostoru, t. j. v Evropi in da je zato nemško-francosko industrijsko sodelovanje v interesu obeh držav.

Slovaško rudarstvo

Slovaška vlada je objavila pregled rudarske proizvodnje v prvi polovici letošnjega leta. Proizvodnja premoga je znašala l. 1939. blizu 780.000 ton, naslednje leto nad 805.000 ton, lani 816.000 ton, letos pa povprečna mesečna proizvodnja 68.000 ton. Železnih rud so pridobili l. 1939. okrog 766.000 ton, naslednje leto 862.000 ton, lani 977.000 ton, letos pa je mesečno povprečje 8000 ton. Manginovih rud so pridobili lani 62.000 ton, antimonovih rud pa 20.000 ton, letos pa je mesečno povprečje 6500 t v 2500 ton. Ves pregled rudarske proizvodnje dokazuje, da se preskrba slovaške industrije z domačimi surovinami zboljšuje.

Kreditni za madžarsko vinsko trgovino

Madžarski se obeta dobra vinska letina, s tem v zvezi pa je tudi važno in nujno vprašanje, kako naj bi se podprla vinska trgovina, ki je bila lani in letos reorganizirana po razlastitvi židovskih tvrdk, ki so imele prej skoraj ves vinski izvoz v svojih rokah. Ker nove tvrdke še niso dovolj močne, da bi krile vse stroške, so potrebni krediti do 120 milijonov pengő za kletarje in vinske trgovce. Največje banke v Budimpešti so že ustanovile konzorcij, ki je zbral 20 milijonov pengő za posojila vinskim trgovcem, vlada pa bo prispevala v iste namene 5 milijonov.

Iz italijanskega gospodarstva

Vpisovanje nove serije 9 letnih zakladnih bonov s premijami bo v drugi polovici septembra. Emisijski tečaj bo pri tej seriji v korist vpisnika znižan od 97.50 na 92 lir za 100 lir nominala, zato pa bo obrestna mera znižana od 5 na 4%. Zadnja emisija zakladnih bonov, izplačljivih l. 1951., je bila zaključena letos v začetku maja zelo ugodno. Vpisanih je bilo 24.5 milijarde lir, dočim so bili prejšnji vpisi: lani septembra 20.2, lani maja 18, februarja l. 1940. pa 16 milijard lir.

Italijansko-romunsko industrijsko sodelovanje pospešujejo v Romuniji številne družbe, pri katerih so udeleženi italijanski gospodarstveniki. Najnovejše take družbe so: Pelicalor, ki izdeluje anilinske barve, trgovinska družba Samarenga, Radiotehnična družba, družba za bombažno in drugo prejo ter Merkuria, družba za tekstilne izdelke. Glavnice teh novih družb so: 2, 3, 6, 2.7 in 5 milijonov lejev.

Italijansko-hrvatska petrolejska družba Splošna petrolejska d. d. v Zagrebu je že vpisana v trgovinskem registru. Namen družbe je izvrševanje pogodb, ki jih bo družba sklenila s hrvatskim ministrom za gozdove in rudnike o iskanju in izkoriščanju izvorov zemeljskega olja in plinov v hrvatskih pokrajinah. Glavnica delniške družbe se bo v treh letih povišala od 6 na najmanj 12 milijonov kun, v pogodbi pa je tudi določeno, da se glavnica zvišuje z razširitvijo obratnega področja, pri čemer velja načelo, da se za vsakih 6 km² raziskanega in izkoriščanega ozemlja zviša glavnica za 1 milijon. Na ustanovni skupščini je bil za predsednika družbe izvoljen dr. ing. Zamatti iz Rima, podpredsednik pa je dr. Ilić iz Zagreba.

Pridobitev svilenih kokonov cenijo na 24 do 25 milijonov kg, čeprav letos vreme za svilogojstvo ni bilo baš ugodno. Uspeh je bil dosežen po zaslugi zavoda za svilogojstvo Ente Nazionale Serico, ki je meseca marca v 1500 občinah pridelil strokovna predavanja ter razdeljeval premije za gojitev murve. Gojitelji sviloprejk, ki so pri vojaki, so dobivali dopuste, odkupna cena pa je bila zvišana na 26 lir za 1 kg kokonov. V pokrajinah, kjer gojijo murve, so izšli predpisi o uporabi murvinih listov, v onih pokrajinah, ki so imele premalo murvinih listov, pa so uporabljali presežke iz drugih pokrajin.

Poldržavna petrolejska družba AGIP bo zvišala svojo glavnico od 500 na 1000 milijonov lir in bo od novih delnic vpisala država 60%. Vzrok zvišanja glavnice je ta, da je družba prevzela zaplenjene naprave angleških in ameriških petrolejskih družb v Italiji. To je devet angleško-ameriških družb v Genovi, ena v Triestu, ki spadajo k skupini »Naphta«, in devet družb skupine Società Italo-Americana del Petrolio, ki imajo svoje naprave v Genovi, Rimu in Napoliju.

Letina koruze bo prav dobra, ker je bilo vreme meseca avgusta za kmetijstvo zelo ugodno. V kratkem bo spravljen pridelek zimskega krompirja tudi v severnih pokrajinah. Dober bo tudi pridelek krme. Nedavno so bile določene maksimalne odkupne cene za ajdo in proso, odkup pšenice dobro napreduje, vse pa je pripravljeno za setev ozimine.

Za gradnjo ribiških ladij in čolnov je bila ustanovljena s sodelovanjem zavoda Banca Nazionale del Lavoro posebna delniška družba, ki bo dobivala tudi državno podporo.

Zadnje nagrade za povečanje pridelkov v pozni jeseni, ki so jih prejeli italijanski kmetovalci, so znašale 6 milijonov lir.

Nemško-turški dogovor glede cen

Trgovina med Nemčijo in Turčijo se je uredila s pogodbo z dne 9. oktobra 1941. Dne 12. junija 1942 pa se je sklenila med tema državama še dodatna pogodba, katere namen je, da se doseže stabilizacija cen za številne izvozne in uvozne predmete. Ta dodatna pogodba velja samo za dobave v smeri iz Nemčije v Turčijo v okviru liste I A pogodbe z dne 9. oktobra. Ugodnosti te dodatne pogodbe uživajo torej samo država in poldržavna podjetja. Podobno veljajo tudi ugodnosti za v Nemčijo namenjeno turško blago samo za predmete z liste I pogodbe z dne 9. oktobra, torej za nemške državne nabave. Za dobave v prosti trgovini (turške dobave po listi II) in podobne nemške dobave ne velja torej nikakoli omejitev v cenah.

Za v listi I navedene predmete so bile dogovorjene trdne cene za vsak posamezni predmet. Za vsako skupino cen je bil v odstotkih dogovorjen dodatek, ki se sme pribiti k predvojnimi cenam. Dogovorjena cena (predvojna cena plus dodatek) se ne sme prekoračiti. Če nemškemu kupcu ne bi

bilo mogoče skleniti kupčijo po dogovorjeni ceni, mora takoj o tem obvestiti zadevni državni urad. Novi dogovori o cenah veljajo za vse po 12. juniju 1942 sklenjene kupčije.

Dodatni dogovor se je že izkazal kot koristen ter so bile v obeh smereh že sklenjene številne kupčije. Za Turčijo je stabilizacija cen posebno pomembna, ker ji omogoča izvajati industrializacijski načrt tudi med vojno. Industrializacija Turčije sloni v prvi vrsti na dobavah iz Nemčije. Treba pomisliti le na svoječasne nemške dobave za ustanovitev turških tekstilnih, sladkornih, papirnih in cementnih tovarn ter pivovarn in tovarn za umetno svilo, pa se vidi ves pomen teh dobav. A tudi turške železnice so večinoma nabavljale njim potrebni material (lokomotive, vagoni, tračnice, kretnice, signalne naprave itd.) večinoma v signalne naprave itd.) doslej v Nemčiji.

Pričakovati je, da bodo nemško-turški trgovinski odnosi po sklenitvi dodatne pogodbe močno narasli.

Privatna dvorazredna trgovska šola

Zbornice za TI (Pokrajinskega korporacijskega sveta)

v Trgovskem domu, Gregorčičeva 27

vpisuje vsako dopoldne za novo šolsko leto

Redni pouk se prične 1. oktobra

Spremembe v španski zunanji trgovini

Pred kratkim so bili objavljeni podatki o španski zunanji trgovini v letu 1941. Ti podatki razkrivajo, kar se opaža tudi v blagovni zamenjavi drugih dežel, da se giblje količina uvoženega blaga in njegova vrednost v nasprotju si smeri, na drugi strani pa se tudi vidijo premiki, ki so nastali pri zamenjavi blaga. Dočim je po količini vsa zunanja trgovina nazadovala za 17.7 odstotka, je po vrednosti zaradi dviga cen narasla za 5.5 odstotka. Omeniti pa je pri tem, da je španski uvoz nazadoval po vrednosti od 621 na 550 milijonov pezet, torej za 11 odstotkov.

Zaradi manjšega uvoza je aktivni saldo španske zunanje trgovine narasel v letu 1941. na 521 milijonov pezet ter prekosil aktivni saldo prejšnjega leta za približno eno tretjino. To pa se je doseglo le na ta način, da se je uvoz oteževal, da je ta padel od 62 odstotkov vse zunanje trgovine na 52.3 odstotka. Zmanjšal pa se je predvsem uvoz surovin, dočim se je uvoz živil ter industrijskih izdelkov po vrednosti celo dvignil. Ker ni podatkov o regionalni razdelitvi španskega uvoza in izvoza, se more sklepati o višini dobav iz raznih dežel le na podlagi sklenjenih trgovinskih pogodb.

Najvažnejši dobavitelj živil je Argentina, ki je dobavila v 32 mesecih do konca leta 1941 1.4 milijona ton pšenice, 400.000 ton koruze, 40.000 ton ječmena in 2000 ton zmrzlega mesa. Ta uvoz bi bil še večji, če ne bi Španiji primanjkovalo ladij. Plačilo vseh teh dobav je bistveno olajšal španski elektro-konzern »Chadec«, ki je vse svoje dohodke od obresti vrednostnih papirjev in dividend dal na razpolago za finansiranje španskih nabav. Navzlic temu pa je ostala Španija dolžna argentinskim dobaviteljem 55 milijonov pezet. Ta dolg se bo sedaj poravnal na podlagi blagovnega kredita, ki ga je dovolila Argentina Španiji za pri-

hodnjih 7 let v višini 150 milijonov pezet. Na podlagi tega kredita bo dobila Španija za španske proizvode približno 1 milijon ton pšenice v vrednosti 70 milijonov pezet, nadalje večje pošiljke ječmena, koruze, tobaka, volne in lesovine.

Posebna pogodbeno klavzula za vezuje Španijo, da ustvari prosta pristanišča za argentinsko tranzitno blago za druge evropske dežele. S temi argentinskimi žitnimi dobavami je bila močno zamašena vrzel v španski prehrani, ki bi brez teh dobav kljub letošnji letini ne bila popolnoma zagotovljena. Velikega pomena za Španijo je tudi pogodba, ki jo je sklenila z Brazilijo in po kateri dobi iz Brazilije 44.000 ton, t. j. 236.000 bal bombaža, da je španska tekstilna industrija preskrbljena s surovinami do konca leta. Tudi s Švico sklenjena pogodba glede švicarskih dobav dušika, kemičnih surovin in strojev bo znatno omilila težave španske oskrbe.

Ne manjka načrtov, kako bi se uvoz tujih izdelkov nadomestil z lastnimi izdelki. Uresničenje teh načrtov pa je težavno, ker primanjkuje v to potrebnih strojev, ki pa se morejo nabaviti v tujini le z velikimi zamudami.

Koncentracija italijanskih električnih podjetij

V Italiji je devet velikih električnih koncernov, največji pa je koncern družbe Società Edison v Milanu, ki kontrolira 16 produkcijskih in razdeljevalnih družb. Elektrarne so združene v družbi Volta, družbi Cisalpina in v nekaterih manjših družbah. Družba Edison je postala tudi največja italijanska delniška družba, ko je letos meseca marca zvišala svojo glavnico od 1.6 na 2.5 milijarde lir. To zvišanje je v zvezi z izvedbo elektrifikacijskega načrta, po katerem se bo proizvodnja povečala od 20 na 30 milijonov kWh.

Družba Edison bo sklicala nov izredni občni zbor, ki bo sklepal o novem zvišanju glavnice ter o prevzemu največjih električnih družb v obliki fuzije. To so Società Volta (glavnica 810 milijonov), Società Generale Elettrica Cisalpina (glavnica 855 milijonov), Società Generale Italiana Accumulatori Elettrici (glavnica 48 milijonov) in Isorno per Costruzione e Esercizio Impianti Idroelettrici (glavnica 16 milijonov). Zaradi prevzema teh in nekaterih manjših družb je potrebno zvišanje glavnice.

Dohodki družbe Edison so znašali lani predvsem od podjetij koncerna 350, leta 1940, pa 318 milijonov lir. Udeležbe družbe pri drugih podjetjih so vredne 1690, lastne naprave in nepremičnine pa 368 milijonov lir. Družba gradi veliko tovarno za izdelovanje plinskih števec, družba Copuana, kije članica koncerna, pa je dovršila obrat za proizvodnjo kokska z letno kapaciteto 200.000 ton.

Bolgarski državni dohodki

Bolgarsko finančno ministrstvo je objavilo pregled državnih dohodkov v prvih petih mesecih leta 1942. Vsi dohodki so znašali 8133.3 milijona levov, lani v istem času pa 4398.8 milijona. Državni dohodki so se tako povečali za okrog 85%. Iz pregleda je razvidno, da tvorijo to zvišanje dohodkov naslednje postavke: neposredni davki 834.1, carine 276.2, akcije 675.3, kolkovine 114.4, monopoli 22.5 milijona levov. Izdatki so znašali v prvih petih mesecih 8560.6 (lani 5518.6) milijona levov ter so za 427.3 milijona presežali dohodke.

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

»Motvoz in platno«, d. d. — Grosuplje. Vpiše se kolektivna prokura, podeljena dipl. jur. Borisu Prezlju v Grosupljem.

Izvozna in uvozna družba z o. z. v Ljubljani. Izbrise se poslovodja Sumj Fran, vpiše pa se poslovodkinja Sumj Nada iz Ljubljane.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo.

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Gospodarske vesti

Zaradi izredno dobre letine češpelj je na Hrvatskem cena češpelj padla na 7 do 5 kun za kg.

Da se češplje čim bolj uporabijo za prehrano, je bila proizvodnja slivovke na Hrvatskem zelo omejena. Samo češplje, ki se ne morejo uporabiti niti za sušenje niti za izdelovanje meze, se smejo uporabiti za proizvodnjo slivovke.

Tvornica kemičnih proizvodov začne v kratkem obratovati v Sisku. Tvornica bo izdelovala modro galico, žvepleno kislino in razna umetna gnojila.

Beograjska kemična industrija d. d. za izdelovanje dezinfekcijskih sredstev je bila ustanovljena v Beogradu z glavnico 1 milijona din in s sodelovanjem beograjske občine.

Vsi odpadki bombaža, volne, kovin, kavčuka in papirja se morajo na Bolgarskem obvezno zbirati od 10. septembra dalje. Vse občine in šole morajo sodelovati pri zbiranju teh odpadkov.

Madžarska bo letos pridelala 6 do 7 milijonov hl vina, trikrat več kakor lani, ko je bila letina izredno slaba. Normalni vinski pridelek Madžarske znaša 3.4 milijona hektolitrov. Ker primanjkuje sodov, pripravljata madžarska vlada vrsto ukrepov, da se bo lahko spravil vinski pridelek. Predvsem bo vlada pospeševala izvoz grozdja.

»Tretjinski kruh« (Drittelbrot) bodo zopet pekli v Nemčiji. Kruh je izdelan iz treh vrst moke in ima 45% ržene, 35% pšenične krušne moke, 17% ječmenove in 3% krompirjeve moke. Tak kruh so že pred vojno pekli v raznih krajih Nemčije.

V Barceloni je bil slovesno odprt velesejem, na katerem razstavljajo tudi Italija, Nemčija, Romunija in Mandžukuo.

Svedska vlada je določila sečnjo v letu 1942/43 na 55 milijonov kubnih metrov. Ta sečnja pa bo zadovoljala le v primeru, da se uvoz premoga ne poslabša.

Na Svedskem so letos 18.000 hektarjev posejali z oljnatimi rastlinami. Pričakuje se, da bodo pridelali 20 do 25 tisoč ton semen, iz katerih bodo izdelali 6 do 7 tisoč ton olja. S tem bi postala svedska industrija margarine bistveno bolj neodvisna od uvoza tujih surovin, kakor je bila pred vojno.

Proizvajanje mnogih industrijskih izdelkov je v Angliji omejeno. Tako je potrebno posebno dovoljenje za izdelovanje kuhinjske posode, kovinskega pohištva, športnih predmetov, glasbil, polnilnih peres in dežnikov. Samo del dosedanjih proizvodov bo dovoljen.

Nov kredit v višini ene milijarde funtov bo zahtevala angleška vlada od parlamenta. S tem se bodo vojni stroški Anglije letos povečali na tri milijarde funtov.

Denarstvo

Visoki komisariat je odredil nov delovni čas za denarne zavode. Blagajniško poslovanje je od 8.30 do 12.30, drugo poslovanje pa od 8.30 do 13. in od 16. do 18.30.

Zaposlitev delavcev na Slovaškem

Po objavah slovaškega zavoda za socialno zavarovanje je povpraševanje po delovnih močeh na Slovaškem vedno večje. Letos v prvih treh mesecih je bilo še okrog 30 tisoč brezposelnih delavcev, meseca maja pa samo še nekaj nad 1700. Število zavarovancev slovaškega socialnega zavarovanja se je letos od januarja do maja dvignilo od 243.075 na 327.554, število zavarovancev pokojninskega zavoda za nameščence pa od 58.553 na 79.510.

COTONIFICIO VALLETICINO

TVORNICA
BOMBAŽA

Milano

Via Principe Umberto, 34

Da più di 25 anni - Že več ko 25 let

i Rimedi Heumann vengono usati con mirabile successo e con soddisfazione dai consumatori. Fate anche Voi una prova e domandate il listino presso la

se sredstva Heumann uporabljajo s čudovitim uspehom in v zadovoljstvo odjemalcev. Poskusite enkrat tudi Vi in zahtevajte cenik pri

S. A. Heumann
MILANO, Via Stilicone 139